

Vergaderjaar 2011–2012

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

Nr. 105

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 maart 2012

Met deze brief informeer ik u over de vervuiling van het gewasbeschermingsmiddel Nocturn die op 24 februari 2012 is aangetroffen.

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft mij van de volgende informatie voorzien.¹ Op 24 februari jl. heeft de firma Nufarm, distributeur van het middel Nocturn, aan de NVWA gemeld dat dit middel vervuild zou zijn met de stof fipronil. Nocturn is een selectief insecticide ter bestrijding van rupsen, de toelatingshouder is Sumitomo. Fipronil is de werkzame stof in een ander in Nederland toegelaten middel, het is een zaadbehandelingsmiddel tegen insecten. Van de stof fipronil is bekend dat die giftig is voor bijen. De toelating (zaadbehandeling) houdt daar echter rekening mee, waardoor het risico aanvaardbaar wordt geacht voor bijen.

De firma Nufarm bereikten rond 10 februari jl. meldingen van hommelsesterfte in kassen na toepassing van hun product Nocturn die duiden op een vervuiling van Nocturn. Nufarm heeft daarop onderzoek ingesteld naar de samenstelling van het middel Nocturn. Uit onderzoek van op 22 en 23 februari genomen monsters van de vruchtgroenten door het bedrijfsleven bleek fipronil aanwezig te zijn op tomaten en paprika. Naar aanleiding hiervan is door Nufarm onderzoek gedaan naar de samenstelling van het middel Nocturn. Hieruit bleek op 24 februari dat het middel Nocturn verontreinigd was met de stof fipronil. Onmiddellijk werd door de NVWA op basis van de aangereikte gegevens het risico voor de voedselveiligheid nagegaan. De aangetroffen gehalten fipronil bleken geen voedselveiligheidsrisico te bevatten. De NVWA heeft ook de omvang van de afzet bepaald. Er zijn sinds toelating vanaf september 2010 3 batches Nocturn gemaakt en afgezet aan 6 handelaren. Batch 1 is al sinds september 2011 uitverkocht. Batch 2 en 3 zijn getraceerd en bemonsterd. De NVWA heeft Nufarm gemaand te stoppen met de handel.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

De firma heeft meteen op 24 februari, en vervolgens op 29 februari en 8 maart jl. haar klanten (afnemers van Nocturn) geïnformeerd en verzocht alle Nocturn per direct terug te nemen uit de markt («recall»). Daarbij is aangegeven dat geen enkele verpakking Nocturn verkocht dan wel opgebruikt mag worden. Alle Nocturn wordt in twee ophaalrondes retour genomen bij handelaren: de eerste ronde heeft plaatsgevonden op 5 maart jl., de tweede ronde op 19 maart. In de tweede ronde gaat het met name om aangebroken en open verpakkingen. Deze moeten als chemisch afval met een speciale vergunning worden afgevoerd. Op 24 februari heeft Nufarm het bedrijfsleven ingeschakeld om meer monsters te nemen en is er (naast melding aan de NVWA) melding gemaakt aan LTO Groeiservice dat het product vervuild is en het niet meer gebruikt mag worden. Telers zijn via LTO geïnformeerd over de recall.

De NVWA gaat na 19 maart een check uitvoeren op de recall door Nufarm.

Op 13 maart zijn de resultaten bekend geworden van nog 30 door het bedrijfsleven genomen monsters van vruchtgroenten van telers die het vervuilde Nocturn hebben gebruikt. Er zijn in totaal, op vruchtgroenten, op niet-eetbare delen van de planten, op water en op het product, tussen 16 februari en 13 maart 62 monsters genomen. Er zijn op de vruchtgroenten géén onvaardbare residuen van fipronil aangetroffen. Het feit dat het bedrijfsleven bemonstert, is conform de Europese Algemene Levensmiddelen Verordening (ALV).

Naar aanleiding van het onderzoek en de beschikbare resultaten, concludeert NVWA-Bureau Risico beoordeling en onderzoekprogrammering (BuRo) het volgende:

- De waargenomen sterfte van de (uitgezette) hommels in kassen kan ook naar mening van BuRo het gevolg zijn van de besmetting van Nocturn met fipronil.
- Bij normale consumptie van deze vruchtgroenten er geen verhoogd risico voor volksgezondheid te verwachten is voor consumenten.
- Er is geen schadelijke gevolg te verwachten voor de toepasser vanwege de persoonlijke beschermiddelen die gelden voor het normale gebruik van Nocturn. Voor werkers en omstanders worden geen gezondheidsrisico's verwacht.
- BuRO neemt aan dat vanwege de omstandigheden de eventuele verontreiniging van het oppervlaktewater lokaal is en door vermenging en verdunning mogelijke schade kortdurend zal zijn.

Ten slotte blijkt uit de analyse van de verkoopgegevens dat een groot deel van het vervuilde Nocturn is afgezet aan siertelers onder glas. In deze teelten is Nocturn (nog) niet toegelaten. Monsteranalyses in sierteeltbedrijven bevestigen de aanwezigheid van het vervuilde Nocturn.

Maatregelen

De firma Nufarm voert een product-«recall» uit, omdat Nocturn niet voldoet aan de toelating en hiermee de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt overtreden. Nufarm spant zich maximaal in om alle producten 19 maart terug te hebben gehaald, ook de open verpakkingen. Hierop ziet de NVWA toe.

Het is op basis van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden verboden om te handelen in Nocturn als dat niet aan de toelating voldoet. Dat betekent dat Nufarm geen Nocturn van de betreffende producent kan verhandelen totdat gebleken is dat er geen vervuiling meer is. Hervatting kan pas plaatsvinden na een pre-test. Dit om te verzekeren dat nieuwe batches wel aan de eisen voldoen.

Daarnaast spreekt de NVWA de firma Nufarm en toelatinghouder erop aan hoe een dergelijk incident met Nocturn in de toekomst voorkomen kan worden. Het is van belang dat er afspraken worden gemaakt op dit vlak, waarbij aangetoond moet worden dat de productie van vervuilde Nocturn daadwerkelijk is gestopt. De NVWA zal ook met toelatinghouder de oorzaak van de recente vervuiling in kaart brengen.

Duidelijk is eveneens geworden dat telers gewasbeschermingsmiddelen gebruiken die niet zijn toegelaten in hun teelt. Dit is niet acceptabel. Ik heb de NVWA gevraagd de handhaving te intensiveren en verdergaande handhavingsmaatregelen te treffen. Ik doe daarnaast een klemmend beroep op de telers, de handelaren en producenten en hun sectororganisaties (respectievelijk LTO, Agrodis en Nefyto) om gezamenlijk tot een aanpak te komen die illegaal gebruik voorkomt.

Ten slotte is van dit incident melding gemaakt aan de Europese Commissie, de Duitse en de Franse autoriteiten.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker